

পরিবেশগত চৰ্চাসমূহ-

‘সাসটেইনেবল এন্টারপ্রাইজ প্ৰজেক্ট (এসইপি)’- এৱ আওতায় ক্ষুদ্ৰ উদ্যোগেৰ পৱিবেশেৰ উন্নয়নেৰ প্ৰ্যাকটিস সমূহঃ

প্ৰ্যাকটিস	এসইপি প্ৰকল্পেৰ আওতায় ক্ষুদ্ৰ উদ্যোগেৰ জন্য প্ৰস্তুতকৃত অঙ্গীকাৰনামা উল্লিখিত পৱিবেশেৰ উন্নয়নে বাস্তবায়িত কৰ্মকাৰকে প্ৰ্যাকটিস হিসেবে গণ্য কৰা হবে। যেমন: শব্দ দূৰণ রোধে ভিন্ন কৰ্মকাৰ সমূহেৰ সমৰ্থয়ে একটি প্ৰ্যাকটিস হিসেবে গণ্য হবে। আবশ্যকৰণীয় প্ৰ্যাকটিস সমূহকে রিসোৰ্স এফিসিয়েন্ট, পৱিবেশ দূৰণ (মাটি, পানি, শব্দ, বায়ু) রোধ ও জলবায়ু সহিষ্ণু হতে হবে।
প্ৰ্যাকটিস (১-২০)	প্ৰ্যাকটিস সমূহেৰ বিবৰণ
প্ৰ্যাকটিস -১	কৰ্মক্ষেত্ৰে কৰ্মী ও শ্ৰমিকদেৱ স্বাস্থ্য সুৰক্ষাৰ জন্য গৃহীত পদক্ষেপ সমূহ। যেমন: বিভিন্ন বৰ্জ্য পোল্ট্ৰি লিটাৰ, গোৰৱ, ক্ষতিকৰ উপাদান (ৰং, কেমিক্যাল, এসিড), গন্ধ, তাপ ও অগ্ৰি শিখা ইত্যাদিৰ কাৰণে স্বাস্থ্যগত ক্ষতি না হয় সেজন্য হাতে ঘোড়স্ক্ৰিপ্ট (হাত মোজা), মাক্ষ (মুখোশ), এপ্রোান, ও চশমা (সেফটি গ্লাস) ব্যবহাৰ নিশ্চিত কৰা। অথবা বিভিন্ন সংক্ৰামক ব্যাধি থেকে উদ্যোগে কৰ্মৰতদেৱ সুৰক্ষা কৰা।
প্ৰ্যাকটিস -২	প্ৰাথমিক চিকিৎসা সেবা নিশ্চিতকৰাৰ জন্য গৃহীত পদক্ষেপ। প্ৰাথমিক স্বাস্থ্য চিকিৎসাৰ জন্য ফাস্ট এইড বক্স এৱ ব্যবস্থা কৰা।
প্ৰ্যাকটিস -৩	অগ্ৰি নিৱাপত্তামূলক ব্যবস্থা (মাটি, বালি ও পানি) সমূহেৰ আয়োজন কৰা।
প্ৰ্যাকটিস -৪	কৰ্মীদেৱ মুখ, হাত ও পা ধোয়াৰ জন্য পৱিষ্ঠার পানিৰ ব্যবস্থা কৰা। কৰ্মীদেৱ জন্য স্বাস্থ্যকৰ টয়লেট এবং নিৱাপদ পানীয় জলেৰ ব্যবস্থা কৰা।
প্ৰ্যাকটিস -৫	কৰ্মক্ষেত্ৰে ও প্ৰাণীৰ শেডে আলো-বাতাস চলাচলেৰ ব্যবস্থা কৰা। যেমন: লাইট ও ফ্যান বসানো, জানালা অথবা ভেন্টিলেশনেৰ ব্যবস্থা কৰা।
প্ৰ্যাকটিস -৬	বিদ্যুৎ সাশ্রয় ও পৰ্যাণ আলোৰ জন্য শেডেৰ ছাদে ট্ৰাঙ্গপারেন্ট চাল ব্যবহাৰ কৰা। শেডেৰ ছাদে তাপ নিৱোধক (ইনসুলেটৰ) ব্যবহাৰ কৰা হয়।
প্ৰ্যাকটিস -৭	কৰ্মক্ষেত্ৰে কৰ্মীদেৱ মাথাৰ উপৱেৰ স্থানে ভাৰী কোন বস্তুৰ মজুদ থাকলে তা অপসারণ কৰা।
প্ৰ্যাকটিস -৮	শ্ৰমিকদেৱ/ কৰ্মীদেৱ বিশাম ও খাবাৰ গ্ৰহণেৰ জন্য আলাদা জায়গাৰ ব্যবস্থা কৰা।
প্ৰ্যাকটিস -৯	উদ্যোগে নবায়নযোগ্য জুলানী হিসেবে সোলাৰ প্ৰ্যানেল ব্যবহাৰ কৰা।
প্ৰ্যাকটিস -১০	উদ্যোগে পানি দূৰণ রোধে গৃহীত কৰ্মকাৰসমূহ। যেমন: শেডেৰ চাৰদিকেৰ ড্ৰেন পৱিষ্ঠার ও নালাৰ উন্নয়ন কৰা। পানি গড়িয়ে পড়াৰ জন্য পোল্ট্ৰি শেডেৰ মেঝে ঢালু (স্লান্টিং) কৰা। প্ৰাণীদেৱ আবাসস্থল/শেড পৱিষ্ঠারেৰ জন্য ড্ৰেনেৰ ব্যবস্থা কৰা।
প্ৰ্যাকটিস -১১	নিৱাপদ পণ্য উৎপাদন, সংৰক্ষণ, মোড়কজাতকৰণ, পৱিবহণ ও বাজাৰজাতকৰণ ইত্যাদি। পণ্য উৎপাদনে ক্ষতিকৰ/ৱোগাক্রান্ত পশুকে আলাদাৰাখাকেও বোৰানো হয়েছে। যেমন: গবাদিপশু থেকে উৎপাদিত পণ্যেৰ (মাংস ও দুৰ্ঘ) মান ভাল হবাৰ জন্য সবুজ ঘাস খাওয়ানো। নতুন ত্ৰ্যাকৃত সংক্ৰামক ৱোগাক্রান্ত পশু আলাদা রাখা। গুণগত ও ভালো মানেৰ কাঁচামাল/ইনপুট (ৰং, ক্যামিক্যাল ও এসিড) ব্যবহাৰ কৰা। পণ্যেৰ নিৱাপত্তাৰ জন্য কাঁচামাল ও উৎপাদিত পণ্য নিৱাপদ স্থানে সংৰক্ষণ কৰা। পণ্য উৎপাদনে জাতীয় ও আৰ্জাতিক স্ট্যান্ডাৰ্ড প্ৰোটোকল মেনে চলা ইত্যাদি।
প্ৰ্যাকটিস -১২	ন্যাচাৱাল/ অৰ্গানিক উপায়ে পণ্য উৎপাদন কৰা হবে। পৱিবেশ বান্ধাৰ পণ্য ব্যবহাৰ (ইনপুট ও মোড়কজাতকৰণে)।
প্ৰ্যাকটিস -১৩	উদ্যোগে সৃষ্টি বায়ু দূৰণ রোধে গৃহীত কৰ্মকাৰসমূহ।
প্ৰ্যাকটিস -১৪	উদ্যোগে সৃষ্টি শব্দ দূৰণ রোধে গৃহীত কৰ্মকাৰসমূহ।
প্ৰ্যাকটিস -১৫	উদ্যোগে সৃষ্টি বৰ্জ্য ব্যবস্থাপনায় গৃহীত কৰ্মকাৰসমূহ। যেমন বৰ্জ্য (জৈব বৰ্জ্য) থেকে কম্পোষ্ট সার/বায়োগ্যাস, পুনঃব্যবহাৰযোগ্য পণ্য উৎপাদন, বৰ্জ্য ব্যবস্থাপনার জন্য পিট তৈৰি ইত্যাদি।
প্ৰ্যাকটিস -১৬	জলবায়ু পৱিবৰ্তন রোধে উদ্যোগসমূহ।
প্ৰ্যাকটিস -১৭	সচেতনতা নোটিশ সংক্ৰান্ত (শব্দ, মাটি, বায়ু ও পানি দূৰণ এবং শিশুশ্ৰম প্ৰতিৱেৰে কৰণীয়; অগ্ৰিন্ধৰ্বাপন ও প্ৰাথমিক চিকিৎসা ইত্যাদি সংক্ৰান্ত নোটিশ প্ৰদান কৰা।
প্ৰ্যাকটিস -১৮	দক্ষতা ও সচেতনতা বৃদ্ধিমূলক কৰ্মকাৰ।
প্ৰ্যাকটিস -১৯	বিবিধ (উদ্যোক্তাৰ পণ্যেৰ গুণগতমান বৃদ্ধি ও ব্যবসাৰ ঝুঁকি মোকাবেলাৰ জন্য উন্নত প্ৰযুক্তি/ মেশিনারিজ/ কাঁচামাল পৱিবৰ্তন ও পৱিবৰ্ধনেৰ তালিকা)
প্ৰ্যাকটিস -২০	অন্যান্য